

**UCHWAŁA NR XXXI/288/2020
RADY MIEJSKIEJ W GŁOGÓWKU**

z dnia 25 listopada 2020 r.

**w sprawie rozpatrzenia skargi na działalność Dyrektor Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury
w Głogówku**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713, 1378.), oraz art. 229 pkt 3 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 256, 695, 1298.), na wniosek Komisji Skarg, Wniosków i Petycji, Rada Miejska w Głogówku uchwała, co następuje:

§ 1. Uznaje się skargę na działalność Dyrektor Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury w Głogówku za niezasadną z przyczyn określonych w uzasadnieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. O sposobie rozpatrzenia skargi Przewodniczący Rady Miejskiej w Głogówku zawiadomi skarżącego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Głogówku

Jerzy Kunert

Uzasadnienie

Dnia 15 października 2020 r. do Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego wpłynęła skarga na działania Dyrektor Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury w Głogówku, która według właściwości została skierowana na ręce Przewodniczącego Rady Miejskiej w Głogówku.

Na podstawie art. 18b ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713, 1378.), skarga przekazana została celem załatwienia zgodnie z kompetencją na obrady Komisji Skarg, Wniosków i Petycji Rady Miejskiej w Głogówku.

Dnia 06 listopada 2020 r. do Biura Rady Miejskiej wpłynęło pismo wyjaśniające Dyrektor MGOK w Głogówku oraz autora artykułu, w których zostały poruszone wszystkie kwestie dotyczące skargi. Członkowie Komisji nie wnieśli o uzupełnienie wyjaśnień.

Przewodniczący Komisji zwołał posiedzenie Komisji na dzień 10 listopada 2020 r., na godz. 08:00. O terminie posiedzenia powiadomiona została strona wnosząca skargę, listem z dnia 03 listopada 2020 r, która wzięła udział w obradach.

Podczas posiedzenia, członkowie Komisji dokonali analizy zgromadzonych materiałów oraz wysłuchali wyjaśnień Dyrektor MGOK w Głogówku oraz autora artykułu. Ustalono, że:

we wrześniowym wydaniu gazety lokalnej „Życie Głogówka” ukazał się artykuł poświęcony 75-leciu zakończenia II Wojny Światowej opisujący polsko-niemiecko-ukraiński projekt zorganizowany przez Goethe Instytut z Kijowa oraz Federalną Centralą Kształcenia Obywatelskiego w którym udział biorą uczniowie ze Szkoły Podstawowej im. Jana Pawła II w Raclawicach Śląskich oraz Szkoły Podstawowej nr 2 im. Henryka Sienkiewicza w Głogówku.

Skarżący wskazał, że w artykule użyto słów „wypędzenie niemieckiej ludności” z terenów ziem odzyskanych, co jest „ ordynarnym kłamstwem” i nauką w polskich szkołach dzieci i młodzieży „ alternatywnej historii”. Domagał się również od autora powstałej notatki sprostowania w kolejnym wydaniu miesięcznika.

Strona przyznała, że pismo, które zostało wysłane przez nią do Wojewody Opolskiego nie było skargą na Dyrektor MGOK w Głogówku, natomiast miało wskazać błąd jaki pojawił się jej zdaniem w artykule

Do przedstawionych zarzutów Dyrektor MGOK w Głogówku złożyła następujące pisemne wyjaśnienie:

W odpowiedzi na skargę z dnia 14.10.2020 r. dotyczącą zastrzeżeń do treści artykułu opublikowanego we wrześniowym numerze gminnej gazety lokalnej „Życie Głogówka” pragnę zauważyć, że w mojej opinii jest ona bezzasadna. Jako przedstawiciel wydawcy „Życia Głogówka” nie ingerowałam w treść publikowanego artykułu w związku z faktem, iż de facto w żaden sposób nie narusza on prawa, chociaż rzeczywiście zawarto w nim określenie wartościujące, co nie jest równoznaczne z tym, że podzielane przeze mnie. „Życie Głogówka” jest szczególnego rodzaju periodykiem, który stanowi dobro wspólne całej społeczności lokalnej Gminy, w związku z czym uznałam, iż nie zachodzi potrzeba żadnej ingerencji w treść artykułu pochodzącego od mieszkańca Gminy. Co więcej, przypominam, że jedną z fundamentalnych wartości demokracji liberalnej jest wolność słowa, w Polsce gwarantowana konstytucyjnie. Elementem wolności słowa bezspornie pozostaje dowolność wyrażania osobistych ocen, prezentowanie opinii czy przypuszczeń z czym bezspornie w przypadku cytowanego artykułu mamy do czynienia.

W odniesieniu do projektu realizowanego przez Goethe Instytut (Kijów) wraz z Federalną Centralą Kształcenia Obywatelskiego w którym partnerem była Szkoła Podstawowa nr 2 im. Henryka Sienkiewicza w Głogówku pragnę zauważyć, że dotyczył on bardzo trudnej a zarazem złożonej problematyki jaką bez wątplenia pozostają wydarzenia z okresu II wojny światowej. Co więcej, osadzony był on w realiach Głogówka i okolicznych miejscowości, w których zamieszkuje ludność o zróżnicowanym poczuciu tożsamości narodowo-etnicznej, cechująca się odmiennymi pamięciami zbiorowymi ukształtowanymi na skutek w każdym przypadku tragicznych, aczkolwiek różnych przeżyć związanych z wojenną pożogą.

Istotą i celem projektu było przede wszystkim wskazanie, że wydarzenia związane z II wojną światową działały się także w sąsiedztwie naszej społeczności lokalnej. Istotnym jego elementem było także zwrócenie

uwagi na fakt, że osobiste relacje dotyczące przeżyć danej jednostki mogą stanowić cenne, choć nie zawsze obiektywne, gdyż nacechowane emocjonalnie źródło wiedzy historycznej.

W projekcie uwzględniono tragedię Polski oraz Polaków, chociażby poruszając kwestie tak zwanego Marszu Śmierci, który przebiegał przez Głogówek i okolice. Jednocześnie także wskazano sprawstwo wydarzeń II wojny światowej, chociażby poprzez przypomnienie młodzieży treści pomnika znajdującego się w Raclawicach Śląskich, na którym znajduje się następująca inskrypcja: „Pamięci więźniów niemieckiego nazistowskiego obozu śmierci Auschwitz–Birkenau zamęczonych i zamordowanych w styczniu 1945 r. podczas Marszu Śmierci na terenie miejscowości Raclawice Śląskie. Raclawice Śląskie, 22.02.2019 r”.

W projekcie nie posługiwano się pojęciami wartościującym. Jedyne niedopatrzenie można doszukać się w tekście opublikowanym na łamach miesięcznika „Życie Głogówka”, w którym jeden z nauczycieli (nie będący historykiem) przybliżając tematykę projektu społeczności lokalnej do opisu użył określenia „wypędzenie” de facto nie stosowanego w polskiej historiografii, a jedynie używanego przez część historyków niemieckich. Z drugiej jednak strony autor wspomnianego artykułu posłużył się kategorią „Ziem Odzyskanych”, która odbierana jest krytycznie przez historiografię niemiecką. Mając na uwadze powyższe, cała sytuacja wynika raczej z powszechnej trudności w stosowaniu pojęć akceptowanych w dyskursie historycznym, a nie z intencjonalnego działania.

Podczas posiedzenia Komisji Skarg, Wniosków i Petycji autor artykuł przedłożył dodatkowe wyjaśnienia poparte opinią opiekuna historycznego projektu, będącego jednocześnie nauczycielem akademickim który w swojej opinii pisze:

(...) jako nauczyciel akademicki zawsze jestem gotowy objaśniać zawiloci historii Polski, a zwłaszcza tego jej wycinka, w którym się specjalizuję, zdecydowałem się odnieść pokrótce do drugiego - nie mniej nieuzasadnionego - zarzutu padającego w piśmie Skarżącego. Czy zatem można zasadnie mówić o „wypędzeniach ludności niemieckiej” z terenów włączonych w granice państwa polskiego w roku 1945 czy też są to jedynie - jak chciałby Skarżący - „ordynarne kłamstwa”? Gdybym zamieszczoną w „Życiu...” notkę przeczytał np. w „Kwartalniku Historycznym”, to pewnie zastanawiałbym się, czy jej autor ma na myśli migracje przymusowe ludności niemieckiej jedynie w okresie do - w uproszczeniu - konferencji poczdamskiej czy raczej nieintencjonalnie posługuje się diachronicznie zawężającą taksonomią do opisanego całości tego zjawiska. Bowiem w literaturze przedmiotu rozpowszechniona jest trychotomiczna typologia (po-)wojennych migracji przymusowych, obejmująca: 1) ucieczki, 2) wypędzenia i 3) przymusowe wysiedlenia - te ostatnie po odnośnych decyzjach poczdamskich i dwustronnych umowach rządu tymczasowego z państwami kontrolującymi poszczególne strefy okupacyjne, czyli w praktyce od 1946 roku. Taki obraz wyłania się między innymi z kanonicznej i nagradzanej trzynomowej edycji źródeł Niemcy w Polsce 1945-1950, przygotowanej przez Włodzimierza Borodzieja wraz z współautorami i współredaktorami (Warszawa 2000-2001).

Jednak „Życie Głogówka” nie jest czasopismem notowanym w wykazach Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, a zatem w moim przekonaniu nie powinno się jego autorom i redaktorom czynić zarzutu z tego, że dopuścili się w nim pewnej nieścisłości terminologicznej. Powtarzam: nieścisłości terminologicznej, bo nie można tu mówić o błędzie faktograficznym - a już z całą pewnością o „ordynarnym kłamstwie”!

O tym, że wysiedlenia przed poczdamskie miały miejsce, a ich brutalny przebieg wywoływał sprzeciw także wśród niektórych autorytetów polskiego życia społecznego, możemy się przekonać chociażby sięgając po list biskupa katowickiego Stanisława Adamskiego do ministra administracji publicznej Władysława Kiernika z 27 lipca 1945 roku, w którym pisze on o metodach wysiedlania, „które w wielu wypadkach, jak się sam przekonałem, są straszliwe i kompromitujące Polskę i Władze polskie wobec zagranicy” (oryginał w Archiwum Akt Nowych, dokument wielokrotnie cytowany i przedrukowywany). Bogata jest literatura na temat „wypędzeń” zarówno naukowa, przeznaczona dla specjalistów, jak i ta napisana bardziej przystępnym językiem z myślą o szerokiej publiczności czytelniczej. Nie miejsce tu na szczegółowe referowanie stanu badań, ograniczę się jedynie do dwóch wymownych przypadków. Stanisław Jankowiak, wówczas etatowy pracownik Instytutu Pamięci Narodowej, pisze dla przykładu: „Działania podejmowane przez wojsko i polską administrację w 1945 r. nazywam „wypędzeniem”, uznając, że były to działania samowolne, bez poparcia wielkich mocarstw; taka też była ich istota. Wyjazdy od 1946 do 1949 r. uważam za wysiedlenia, odbywały się bowiem w sposób zorganizowany i były realizacją decyzji wielkich mocarstw w Poczdamie.” (S. Jankowiak, *Wysiedlenia Niemców z Polski po II wojnie światowej*, „Pamięć i Sprawiedliwość” 2/2004, s. 139-160). W innym miejscu ten sam autor konstatuje: „W ocenie polskich

historyków wojsko wypędziło za Odrę ok. 500 tys. osób. W akcji wysiedlania Niemców oprócz wojska uczestniczyły także MO i UB oraz oddziały KBW.” (tamże, s. 147).

Z popularnego wydawnictwa pt. wysiedlenia, wypędzenia i ucieczki 1939-1945. Atlas ziem Polski, przygotowanego przez referencyjne w tym zakresie autorytety naukowe, prof. prof. G. Hryciuka, M. Ruchniewicz, B. Szaynok i A. Żbikowskiego, możemy się dowiedzieć z kolei, na czym polegały owe monitorowane przez bp. Adamskiego „metody wysiedleń”. W podrozdziale „Tzw. dzikie wypędzenia 1945 r.” przeczytamy m. in.: „Nie zatroszczono się o skutki materialne nagłego wygnania ludzi [. . .], o przygotowanie transportu, nie mówiąc już o humanitarnym podejściu do usuwanych Niemców. [. . .] Wszystkie cenniejsze rzeczy im konfiskowano. Po drodze narażeni byli na napady szabrowników, chuliganów, a nawet żołnierzy i milicjantów. Dochodziło do pobić, gwałtów i morderstw. Akcji nie uzgodniono z Rosjanami.” (tamże, s. 182). Osobliwej Skarżącego pozostawiam sprawdzenie, czy któryś z powyższych autorów jest ”

funkcyjnym członkiem [. . .] Mniejszości Niemieckiej”...

Na podstawie tonu listu i jego zawartości merytorycznej mogę jedynie domniemywać, że autorytet nauki może się w przypadku jego autora okazać niewystarczający, odwołam się zatem na koniec do autorytetu być może najważniejszych przewodników polskiej wspólnoty narodowej w ostatnim stuleciu - mianowicie do autorów (zwanego też orędziem) listu biskupów polskich do biskupów niemieckich z 18 listopada 1965 roku, w którym *expressis verbis* mowa jest o powojennych wysiedleniach Niemców i w którym padają brzmiące w tym kontekście jednoznacznie słowa: „udzielamy wybaczenia i prosimy o nie”. Wśród sygnatariuszy listu byli oprócz jego inicjatora, metropolity wrocławskiego, kard. Bolesława Kominka, którego pomnik wraz z wielokroć przywoływanym (i nieco zdeformowanym) cytatem od 15 lat stoi „nieniekójony” przed Kościołem NMP na Piasku - otaczani bodaj największą czcią hierarchowie polskiego Kościoła w XX wieku: Prymas Tysiąclecia, kard. Stefan Wyszyński, oraz późniejszy papież i święty Kościoła rzymskiego, kard. Karol Wojtyła. Czy Prymasowi Wyszyńskiemu i św. Janowi Pawłowi II. autor listu także chciałby zarzucić „ordynarne kłamstwa” i tworzenie „alternatywnej historii”?

Wobec powyższego Komisja Skarg, Wniosków i Petycji jednomyślnie wniosła o uznanie skargi na działalność Dyrektor Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury w Głogówku za niezasadną.